

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Навчально-науковий інститут економіки та бізнес-освіти

Центральноукраїнський національний технічний університет

Миколаївський національний аграрний університет

Громадська організація «Об'єднання педагогів і науковців України»

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДИНАМІКИ

Матеріали ІХ Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції здобувачів вищої освіти та молодих учених
(м. Умань, 17 листопада 2022 р.)

Умань
2022

Головний редактор:

Слатвінський М. А., кандидат економічних наук, доцент, директор Навчально-наукового інституту економіки та бізнес-освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Редакційна колегія:

Чвортко Л. А., доцент кафедри фінансів, обліку та економічної безпеки, заступник директора з наукової роботи ННІ економіки та бізнес-освіти ;

Поворознюк І. М., доцент, завідувач кафедри технологій та організації туризму і готельно-ресторанної справи;

Слатвінська Л. А., доцент кафедри технологій та організації туризму і готельно-ресторанної справи;

Джога О. В., старший викладач кафедри технологій та організації туризму і готельно-ресторанної справи;

Благополучна А. Г., викладач-стажист кафедри технологій та організації туризму і готельно-ресторанної справи.

Рекомендовано до друку вченою радою

Навчально-наукового інституту економіки та бізнес-освіти

Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

(протокол № 6 від 30 листопада 2022 р.)

Сучасні проблеми і перспективи економічної динаміки : матеріали ІХ Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. здобувачів вищ. освіти та молодих учених (м. Умань, 17 листоп. 2022 р.) / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини, Навч.-наук. ін-т екон. та бізнес-освіти [та ін.] ; [голов. ред. М. А. Слатвінський ; редкол. : А. Г. Благополучна, О. В. Джога, І. М. Поворознюк, Л. А. Слатвінська, Л. А. Чвортко] – Умань : Візаві, 2022. – 305 с.

Збірник містить наукові тези ІХ Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції здобувачів вищої освіти та молодих учених «Сучасні проблеми і перспективи економічної динаміки», яка відбулася 17 листопада 2022 р. на базі Навчально-наукового інституту економіки та бізнес-освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. Матеріали відображають результати досліджень учених, викладачів, аспірантів та здобувачів вищої освіти з актуальних проблем розвитку національної економіки.

Матеріали публікуються у авторській редакції.

За підбір і точність наведених фактів, цитат, даних, власних імен та іншої інформації несуть особисту відповідальність автори тез доповідей.

УДК 330.3(06)

© Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, 2022

СЕКЦІЯ 6. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

<i>Барвінок Н. В.</i> ОЦІНКА ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ГАЙВОРОНСЬКОЇ ОТГ	205
<i>Бричук Ю. В.</i> АНАЛІЗ ПЕДУМОВ РОЗВИТКУ ІНКЛЮЗИВНОГО ТУРИЗМУ В МІСТІ УМАНЬ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ	211
<i>Букатинська А. П.</i> ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ ІНІЦІАТИВ ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ У ТУРИЗМІ ЧЕРКАСЬКОГО РЕГІОНУ	215
<i>Кирилюк І. М., Волошина Я. С.</i> РОЛЬ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ У ФОРМУВАННІ ІМІДЖУ ТУРИСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ	219
<i>Круценко Т. О., Месробян М. С.</i> НАПРЯМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО ТУРИЗМУ В МІСТІ УМАНЬ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ	223
<i>Литвин О. В.</i> СУЧАСНИЙ СТАН МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ	227
<i>Ловчинський В. Є.</i> СТРАТЕГІЯ ЕФЕКТИВНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В ГАЛУЗІ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ РЕГІОНУ	231
<i>Маркін М. М.</i> ГАСТРОНОМІЧНИЙ ТУРИЗМ ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ НАПРЯМОК РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ	235
<i>Маціборчук Ю. В.</i> СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД	239

СЕКЦІЯ 6. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

ОЦІНКА ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ГАЙВОРОНСЬКОЇ ОТГ

Барвінок Н. В., викладач
*Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини*

Україна має високий туристично-рекреаційний потенціал, проте нерівномірне розподілення його по всій території країни. Навіть враховуючи це, кожен регіон країни є багатим на туристично-рекреаційні ресурси як природні, так і культурно-історичні, що говорить про можливість розвивати туризм на досить високому рівні. Враховуючи реалії економічного розвитку України та децентралізацію влади, що передбачає передачу значної частини фінансів та владних повноважень на місця, варто детальніше розглянути та вивчити можливості та роль ОТГ у розвитку туризму, а ролі туризму у соціально-економічному розвитку ОТГ.

Багатий природно-рекреаційний та культурно історичний потенціал, певний спектр інфраструктурних об'єктів в ОТГ України є важливим чинником розвитку туризму в країні. Розвиток туризму в умовах сьогодення спонукає до розширення ролі адміністративних територій як окремих туристичних комплексів [5]. Правильне і ефективне використання туристичних ресурсів об'єднаних територіальних громади, дає можливість зацікавити та привернути увагу як туристів, так і інвесторів до певних територій, що в свою чергу забезпечує розвиток ОТГ.

З цією метою варто проводити комплексне дослідження наявності туристично-рекреаційних ресурсів та рівня розвитку інфраструктури для подальшого планування розвитку туристичної діяльності на території ОТГ та розв'язання важливих проблем, що є

перешкодою для розвитку туризму. Як приклад візьмем Гайворонську міську ОТГ Голованівського району Кіровоградської області.

Гайворонська ОТГ володіє порівняно високим туристично-рекреаційним потенціалом, що сприяє розвитку туризму на цій території [1]. Кліматичні умови і ресурси сприятливі для здійснення рекреації і туризму впродовж року, проте переважає літній, що спричинено наявністю туристично-рекреаційних ресурсів саме для розвитку літнього відпочинку.

У Гайворонській ОТГ багато комбінації використання туристично-рекреаційних ресурсів, але їх компоненти розташовуються нерівномірно і якість їх нерівноцінна. Особливе місце варто виділити природним рекреаційним ресурсам, до яких на досліджуваній території відносяться кліматичні, водні, біотичні та ландшафтні.

Кліматичні природні ресурси досліджуваної території представлені помірно-континентальним, недостатньо вологим кліматом з жарким та сухим літом і м'якою малосніжною зимою, що підвищує можливість рекреаційної діяльності на території. Важливе рекреаційне значення в Гайворонській ОТГ мають водні ресурси, зокрема р. Південний Буг та р. Яланець, каскад ставків у с. Бандурове, а також наявність різних джерел. На р. Південний Буг наявні оригінальна за будовою Гайворонська гідроелектростанція з водосховищем, система «Червоних порогів», потужний майже відпрацьований кар'єр гранітів з високими (до 30 м) стінками та терасованими схилами, круті гранітні стрімчаки на схилах долини Південного Бугу в мальовничому урочищі «Соломія» [2].

Біотичні природні туристично-рекреаційні ресурси представлені переважно лісами та урочищами, які в Гайворонському ОТГ займають не значну територію та представлені штучними лісовими насадженнями сосни.

Природні ландшафтні ресурси, які найбільше привертають увагу своєю унікальністю для розвитку туризму, відносяться виходи гранітів та стрімчаки на березі р. Південний Буг, що розташовані нижче Гайворонської Гідроелектростанції, поєднання лісового та

річкового ландшафтів в межах м. Гайворона, урочище «Дубинка», ландшафтне урочище «Соломія», а також ландшафтний заказник «Казавчинські скелі», орнітологічний заказник загальнодержавного значення «Бандурівські ставки», гідрологічна пам'ятка природи «Іванкова криниця», заповідне урочище «Салькове», які ще відносяться до природно-заповідного фонду досліджуваної території, та інші мальовничі ландшафти [4].

Поєднання всіх вище наведених природних туристично-рекреаційних ресурсів є прекрасною основою для розвитку різних видів активного та пасивного туризму. Поєднання сприятливих кліматичних умов, а саме теплого і сухого літа, мальовничих пейзажів та різноманіття ландшафтів, що представлені річковим, лісовим та геоморфологічним, сприяють розвитку рекреаційно-оздоровчого туризму. Виходи гранітів та утворення порогів на р. Південний Буг нижче Гайворонської гідроелектростанції, стрімкі, скелясті береги та тераси в місцях відпрацьованих кар'єрів є основою для розвитку екстремальних видів туризму, таких як рафтинг, міні-альпінізм, скелелазіння, трекінг та інші.

Мережу природно-заповідного фонду досліджуваної ОТГ складають: ландшафтний заказник «Казавчинські скелі», орнітологічний заказник загальнодержавного значення «Бандурівські ставки», гідрологічна пам'ятка природи «Іванкова криниця» [4]. Природно-заповідний фонд Гайворонської ОТГ є важливим елементом в організації туристичної діяльності, адже є основою для таких видів туризму як рекреаційно-оздоровчий, подієвий, пригодницький, спортивний та науково-пізнавальний. Крім того, вони привертають увагу не лише своєю красою, але і статусом та створюють додаткову рекламу туристично-рекреаційній сфері в ОТГ.

Не менш важливе значення у складі туристично-рекреаційного потенціалу на розвиток ОТГ мають культурно-історичні ресурси – це, зокрема, спадщина минулих епох розвитку суспільства даної місцевості і до них відносяться як різноманітні об'єкти (будівлі, споруди, пам'ятні місця, предмети тощо), так і культурна спадщина (витвори мистецтва, пісні, танці, звичаї, обряди, кухня тощо) [3]. Не

менш важливе місце між культурно-історичними ресурсами займають і пам'ятки розвитку промисловості даної місцевості, що дає можливість розвиватись додатковим спеціалізованим туристичним маршрутам.

За даними Гайворонської ОТГ культурно-історичний туристично-рекреаційний потенціал ОТГ представлений рядом музеїв, музейних експонатів та об'єктів, серед яких найважливішими є Комунальний заклад «Гайворонський краєзнавчий музей» та меморіальний комплекс «Хашуватська трагедія». Особливе місце займають культурно-історичні об'єкти розвитку промисловості на даній території, де найбільше уваги привертають Гайворонська вузькоколійка (єдина вузькоколійка діюча на території України), залізничний міст вузької колії, дерев'яний вузькоколійний вагон «Шляховимірювач», вузькоколійні снігорозкидачі, вузькоколійний паровоз ГР-280, Гайворонський спеціалізований гранітний кар'єр та водяний млин в с. Соломія.

Крім того, кожне село має церкви та об'єкти важливі для розвитку релігійно-паломницького туризму, серед яких важливі місце відводиться: Хрестовоздвиженській церкві в с. Солгутові, що збудована в 1771 р., джерелу Престольному, що утворилось на місці зруйнованої за часів татаро-монгольської навали церкви та джерелу «Іванкова криниця», яка ще є гідрологічною пам'яткою цієї місцевості.

Також поблизу м. Гайворон виявлені поселення Трипільської (III тисячоліття до н.е.) і Черняхівської (II-V ст.н.е.) культур. У 1960-61 рр. досліджено Гайворонське поселення VI-VII ст., яке вважається одним із центрів чорної металургії давніх слов'ян, та виявлено 25 залізоплавильних печей, залишки напівземлянкового житла, виробничий інвентар, прикраси, побутові речі, кераміку тощо [1].

Туристична інфраструктура для розвитку туристично-рекреаційної діяльності ОТГ займає одне з важливих місць, яка, крім того, ще й позитивно впливає на соціально-економічний розвиток території. Туристична інфраструктура розглядається як сукупність елементів: заклади розміщення, харчування, дозвілля, побутове

обслуговування, транспортна інфраструктура, зв'язок та інформаційне забезпечення.

Незважаючи на достатній туристично-рекреаційний потенціал досліджуваної території, такого не можна сказати про інфраструктуру. Заклади розміщення в ОТГ представлені готельно-ресторанними комплексами («Нептун», «Конкорд», «Україна», «Антарель»), заклади харчування – ресторанами («Нептун», «Конкорд», «Корона», «Рандеву», «Едезія») різними кав'ярнями та барами, кількість яких є недостатньою для розвитку туристично-рекреаційної діяльності місцевості, крім того, розміщення їх є нерівномірним і зосередженим у м. Гайворон. Заклади розваг є не розвиненими в даній місцевості, що значно знижує туристично-рекреаційну привабливість досліджуваного регіону.

ОТГ в певній мірі забезпечені торговельними закладами, широкою і забезпеченою є мережа аптек, які наявні навіть у сільській місцевості. Транспортна інфраструктура має розгалужену сітку доріг та залізниці, проте, стан автомобільних шляхів знаходиться у незадовільному стані. В межах громади діють сім автозаправок та дві станції технічного обслуговування автомобілів. Поштові послуги забезпечуються різними логістичними компаніями, а телефонний зв'язок існує завдяки операторам мобільного зв'язку, а для здійснення фінансових послуг наявна достатня кількість банків та банкоматів.

Отже, розглянувши інфраструктуру та її якість для розвитку туристично-рекреаційної діяльності досліджуваних ОТГ, важливо зауважити про проблему невідповідності транспортно-експлуатаційних характеристик автомобільних доріг загального користування сучасним вимогам щодо рівності та твердості, неузгодженість їх розвитку з темпами автомобілізації, нерівномірне та недостатнє забезпечення закладами розміщення та харчування, віддаленість між собою поштових відділень, слабке покриття мережею мобільного зв'язку та мережею Інтернет в сільській місцевості.

Основною проблемою в досліджуваних ОТГ – є відсутність інфраструктурного облаштування й інформаційного забезпечення в

найбільш привабливих об'єктах з природними туристично-рекреаційними ресурсами, що не дає в повній мірі їм розвиватись та приносити від цього прибуток та користь ОТГ. Крім того, враховуючи факт багатства Гайворонської ОТГ на природні та етнокультурні туристичні ресурси є низький рівень розвитку зеленого сільського туризму, який є важливим чинником соціально-економічного розвитку сільської місцевості та є актуальним в умовах сьогодення.

Для покращення туристично-рекреаційної атрактивності, залучення коштів вітчизняних та іноземних інвесторів, задоволення потреб галузі, нарощування обсягів туристичних послуг та збільшення туристичних потоків необхідно здійснювати оптимізацію туристичної інфраструктури та маркетингову діяльність з метою популяризації туристичного продукту досліджуваної ОТГ.

Список використаних джерел:

1. Гайворонська міська територіальна громада: Склад громади: офіційний сайт. URL: <https://haivoron-miskrada.gov.ua/sklad-gromadi-15-36-10-10-02-2021/> (дата звернення: 01.05.2022).
2. Денисик Г. І., Кізюн А. Г. Екстремальний туризм у межах середнього побужжя (Гайворонський осередок). Туристичний бренд як чинник формування позитивного іміджу Гайворонської міської територіальної громади: (проводиться в рамках туристичного фестивалю «GoodoK_Fest»): матеріали Всеукр. наук.- практ. конф. (м. Гайворон, 21 трав. 2021 р.). Умань: Візаві, 2021. С. 59 – 63.
3. Морозова, О. С., Морозов, О. В. Природно-географічні та культурно-історичні ресурси як чинник розвитку туристичної діяльності у Херсонській області. *Рекреаційно-туристичний потенціал регіонів України: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку*: матеріали IV Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., 14–15 травня 2020 р. Луцьк: Терен, 2020. С. 56–59.
4. Природно-заповідний фонд України. Кіровоградська область. Заповідні урочища. URL: <http://nature.land.kiev.ua/pzf-spisok/pzf1-11>. (дата звернення: 03.02.2022).

5. Чир Н. Оцінка сучасного стану та перспектив розвитку туристичної інфраструктури в окремих об'єднаних територіальних громадах Волинської області. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Тернопіль, 2017. Вип. 2 (43). С. 107–112.

АНАЛІЗ ПЕДУМОВ РОЗВИТКУ ІНКЛЮЗИВНОГО ТУРИЗМУ В МІСТІ УМАНЬ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Бричук Ю. В., здобувач вищої освіти

Науковий керівник:

канд. екон. наук, доцент Слатвінська Л. А.

Уманський державний педагогічний

університет імені Павла Тичини

Перспективи розвитку інклюзивного туризму в Україні, орієнтовані на ефективну організацію інклюзивного туризму, що є складовою інклюзивного зростання економіки туризму всіх адміністративних одиниць та розвитку суспільства в цілому, організація туризму є багатofакторним і багаторівневим процесом, основою її є економіка максимальної зайнятості і взаємодія усіх суб'єктів. Відповідно, застосування досвіду синергії прогресивних європейських моделей єдності, регіонального розвитку та інновацій з соціальною моделлю ЄС в напрямку розвитку інклюзивного туризму в Україні спрямовано на досягнення головного кінцевого результату – розширення прав та можливостей, захист та забезпечення безпеки громадян і регіонів, забезпечення сталого розвитку [1].

В Україні відносини, пов'язані з організацією і здійсненням туризму регулює Закон України «Про туризм» [2]. Історія розвитку інклюзивного туризму на міжнародному рівні характеризується прийняттям ряду документів та проведенням відповідних заходів, що стали факторами впливу на розвиток інклюзивного туризму та позитивно впливають на розвиток інклюзивного туризму в Україні.